

Z ŻYCIA KOŚCIELNEGO

WYPOWIEDZI STOLICY APOSTOLSKIEJ

Dziewiąty Narodowy Kongres Włoskiego Stowarzyszenia Anestezjologii przedłożył Papieżowi trzy kwestie dotyczące uśmierzania bólu, mające ścisły związek z prawem naturalnym oraz nauką Ewangelii i Kościoła. W związku z tym Ojciec św. dnia 24 lutego 1957 r. wygłosił przemówienie do lekarzy, chirurgów i studentów, na temat katolickiej nauki o uśmierzaniu bólu przy pomocy środków znieczulających czyli o tzw. anestezji.

We wstępie Papież zaznaczył, że w tej kwestii są zajmowane różne stanowiska: jedni bez zastrzeżeń przyjmują tę praktykę; drudzy, powołując się na heroizm chrześcijański, odrzucają wszystko; inni wreszcie chcą znaleźć rozwiązanie kompromisowe, pośrednie.

Pytania były następujące:

1. Czy istnieje ogólny obowiązek moralny odrzucania anestezji i przyjęcia bólu fizycznego w duchu wiary?

2. Czy jest do pogodzenia z duchem Ewangelii pozbawienie świadomości, które powstaje na skutek użycia środków znieczulających?

3. Czy godziwą jest rzeczą dawanie narkotyków uśmierzających umierającym i chorym w niebezpieczeństwie śmierci, założywszy iż jest to wymagane według wskazań klinicznych? Czy mogą być wtedy użyte wymienione środki znieczulające gdy przewiduje się, że środki te uśmierzając ból prawdopodobnie przyczynią się do skrócenia życia?

Ojciec św. Pius XII omówił naturę, początek i rozwój anestezji oraz podkreślił doniosłość osiągnięć medycyny w tej dziedzinie. Przypomniął lekarzom stosującym te środki iż mają obowiązek przygotować chorego nie tylko medycznie ale także psychologicznie okazując mu prawdziwą i głęboką miłość ludzką i chrześcijańską.

Po omówieniu historii anestezji Ojciec św. przedstawił aspekty moralne omawianych zagadnień. Podkreślił on, że

istnieją w życiu okoliczności kiedy zachodzi obowiązek pod grzechem ciężkim przyjęcia świadomie bólu fizycznego np. męczennik by dać świadectwo swej wierze nie może uchylić się od cierpienia fizycznego i śmierci.

Pytanie jednak pierwsze dotyczy właściwie zagadnienia czy przyjmować i szukać dobrowolnie odczuwania bólu fizycznego z racji jego sensu i wewnętrznej celowości.

W odpowiedzi na to pytanie Ojciec św. powołał się na swe przemówienie z dnia 8 stycznia 1956 r., w którym omówił problem bezbolesnych porodów. W przemówieniu tym Papież wykazał, że nie ma obowiązku odrzucania środków służących do uśmierzenia bólu wskazanych przez medycynę, albowiem człowiek posiada prawo dysponowania środkami przyrody. Streszczając pierwszą część swego przemówienia Ojciec św. stwierdził:

1. Zasady anestezjologii jako nauki i sztuki nie budzą zastrzeżeń natury moralnej.

2. Lekarz, używający metody tej nauki, nie wchodzi w kolizję z naturalnym porządkiem moralnym ani z ideałem specyficznym chrześcijańskim, ponieważ zamierza poddać ból pod panowanie człowieka.

3. Chorzy, pragnący uniknąć bólu lub go uśmierzyć, mogą bez niepokoju w sumieniu użyć środków wynalezionych przez medycynę — byle same w sobie nie były złe moralnie. Obowiązek zadośćuczynienia przez znoszenie bólu nie stoi temu na przeszkodzie, gdyż to samo można osiągnąć także przy pomocy innych aktów.

W omówieniu problemu sformułowanego w kwestii drugiej Ojciec św. przedstawił naukę katolicką o narkozie, częściowym i całkowitym pozbawieniu świadomości. Omówił także zagadnienie hipnozy dozwolonej jedynie dla celów medycznych — naukowych badań i ewentualnego leczenia.

Przeciwnikom metody uśmierzenia bólu powołującym się na przykład Chrystusa, który na Krzyżu odmówił wypicia uśmierzającego napoju Papież wyjaśnił, że Bóg nie chce, by każde cierpienie znosić bez względu na jego przyczynę i niezależnie od tego w jakich okolicznościach się zrodziło. „Słowo Ewangelii i zachowanie się Jezusa na Krzyżu — powiedział Ojciec św. — nie wskazują, że Bóg tego samego chce od wszystkich ludzi i w każdym momencie oraz, że Kościół nie ma nic

do powiedzenia w kwestii należytego interpretowania w tym względzie”.

W konkluzji Papież stwierdził: w określonych wypadkach i o ile są wymagane okoliczności narkoza powodująca zmniejszenie lub zniesienie świadomości jest dozwolona z punktu widzenia moralności naturalnej i zgodna z duchem Ewangelii.

Kwestia trzecia jest szczegółowym zastosowaniem zasady pierwszej i drugiej w stosunku do nieuleczalnie chorych i umierających oraz do problemu skracania życia.

Na pytanie: czy jest rzeczą dozwoloną lekarzom i chorym w obliczu śmierci zniesienie świadomości przez działania środków uśmierających ból, jeśli przy tym przewiduje się, że może to przyspieszyć śmierć — należy odpowiedzieć tak „jeśli w określonych okolicznościach nie przeszkadza to wypełnieniu przez chorego obowiązków religijnych i moralnych”. Należy jednak zawsze wybierać środki możliwie najlepsze a z tych, które powodują dwojaki skutek, dobry i zły, należy wybierać te, których działanie zapewnia należyłą proporcję.

*

Dnia 19 grudnia 1956 r. Stolica Apostolska zawarła konwencję z Nadrenią północną i Westfalią normującą życie kościelne na tych terenach. Umowa ta została ratyfikowana dnia 26 lutego 1957 r. i obowiązuje od tegoż samego dnia.

Na mocy tej konwencji erygowano biskupstwo i kapitułę katedralną w Essen przy kościele św. Jana Chrzciciela. Nowa diecezja, sufragania archidiecezji Kolonia, obejmuje tereny należące dawniej do diecezji Paderborn, Münster i Kolonii, a ma prawo posiadania biskupa koadiutora i utworzenia własnego seminarium duchownego. Władze państwowe przyznały nowej diecezji odpowiednie dotacje pieniężne.

*

Ojciec św. Pius XII dnia 8 czerwca 1956 r., na prośbę arcybiskupa Paryża kardynała Feltin, ogłosił św. Dominika Savio, wyznawcę, niebieskim patronem chłopców-śpiewaków. Święty ten bowiem, pod kierunkiem św. Jana Bosco, odznaczał się wielkim umiłowaniem śpiewu kościelnego.

Dnia 31 stycznia 1957 r. w liście skierowanym do Generalnego Moderata Księży Salezjanów, ks. Renata Ziggiotti,

z racji stulecia śmierci św. Dominika Savio, Ojciec św. Pius XII wyraził życzenie, by wszyscy zajmujący się wychowaniem młodzieży mieli przed oczyma jako przykład do naśladowania tego świątobliwego ucznia św. Jana Bosco. On bowiem od pierwszej chwili swego wstąpienia do zgromadzenia ciągle marzył o osiągnięciu świętości oraz odznaczał się szczególnym nabożeństwem do Jezusa Eucharystycznego i Matki Najświętszej. „Bardzo pragniemy by Go czcili, uwielbiali przede wszystkim ci, którzy są powierzeni waszej opiece”.

*

Św. Kongregacja dla Seminariów i Uniwersytetów dekretem z dnia 4 listopada 1956 r. erygowała wydział teologiczny na katolickim uniwersytecie „Sophia” w Tokio. Było to uwieńczenie starań generała jezuitów i internuncjusza apostolskiego w Japonii.

*

W przemówieniu radiowym wygłoszonym dnia 6 marca 1957 r. do wychowanków katolickich szkół Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej Ojciec św. wezwał młodzież amerykańską do okazywania miłości i czynnego wspomagania uboższej młodzieży innych krajów by w ten sposób zapewnić minimum dobrobytu tym, którzy żyją w bardzo ciężkich warunkach materialnych.

W przemówieniu wygłoszonym dnia 5 marca 1957 r. Ojciec św. zachęcił proboszczów i kaznodziejów wielkopostnych miasta Rzymu do wielkiej gorliwości o chwałę bożą. Z kolei zwrócił uwagę na zagadnienie konieczności walki z pornografią, która zalewa ulice, kina, czasopisma, radio i telewizję. Poza tym podkreślił fakt, że w diecezji Rzymskiej odczuwa się brak powołań kapłańskich.

Następnie zachęcił kaznodziejów by wezwali wiernych do odnowy świata i życia, tego świata, dla zbawienia którego Chrystus przyszedł na ziemię, tak by zakwitła w pełni nadzieja i owoce miłości. W pracy duszpasterskiej nie należy szukać innego fundamentu, „okrom tego, który założony jest, a jest nim Chrystus Jezus” (I Kor. 3, 11). Tajemnicą powodzenia

kaznodziei jest warunek, by słowa jego płynęły z serca do serca przepelnionego miłością.

Do Kongregacji św. Oficjum zwrócono się z zapytaniem, czy powinowactwo (szwagrostwo), zaciągnięte przez niewiernych, stanowi przeszkodę dla małżeństw, które są zawierane po chrzcie jednej tylko strony. Odpowiedź brzmiała *Affirmative*.

KS. F. GRENIUK

ZE ŚWIATA KATOLICKIEGO

Międzynarodowy Instytut Historii Społecznej w Amsterdamie wznowił pod kierunkiem prof. A. J. C. Rütera wydawnictwo pt. „*Międzynarodowy Przegląd Historii Społecznej*”. Pierwsze numery tego wydawnictwa ukazały się w latach 1936—39, obecnie zaś ma się ukazywać trzy razy do roku. Ma ono uwzględnić całość zagadnień ekonomicznych i politycznych oraz społecznych systemów. Pierwszy po wznowieniu numer najwięcej miejsca poświęca filozofii historii.

W III tomie (z 1956 r.) periodyku „*Antemurale*”, organie Polskiego Instytutu Historycznego w Rzymie, L. Tautu zamieścił szereg informacji na temat: *Małgorzata z Węgier, cesarzowa Bizancjum* (s. 25—79), E. Czapski ogłosił polskie dokumenty w archiwach Gonzagi z Montoue (s. 119—124), a ks. W. Meysztowicz dał analizę archiwów ambasady cesarskiej w Polsce w czasach rozbiorów 1772—1795 i potem aż do r. 1807 (s. 128—137).

I. Giordani wydał i obszernie skomentował papieskie encykliki społeczne od r. 1864 do 1956. Nie jest to jednak zbiór całkowicie kompletny.